

Karta (sylabus) modułu/przedmiotu

.....Pedagogika.....

Studia I. Stopnia

Przedmiot:	Pedagogika opiekuńcza	
Przedmiot w języku angielskim:	Pedagogicsca ring	
Rok: II	Semestr: III	
Rodzaje zajęć i liczba godzin:	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Wykład	30	
Ćwiczenia	30	
Liczba punktów ECTS:	4	
Cel przedmiotu		
C1	Przyswojenie podstaw teoretycznych pedagogiki opiekuńczej.	
C2	Poznanie zasad funkcjonowania polskiego systemu opieki nad dzieckiem.	
C3	Zapoznanie z kierunkami zmian w organizacji opieki nad dziećmi i młodzieżą w Polsce.	
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji		
1	Znajomość podstaw z pedagogiki ogólnej, teorii wychowania i socjologii wychowania.	
2	Posługiwanie się terminologią pedagogiczną.	
Efekty kształcenia		
	W zakresie wiedzy:	
EK1	Posługuje się terminologią z zakresu pedagogiki opiekuńczej.	
EK2	Wymienia nazwiska klasyków pedagogiki opiekuńczej, ocenia ich poglądy na temat opieki nad dzieckiem.	
EK3	Analizuje formy rodzinne i instytucjonalne pieczy nad dziećmi osieroconymi w polskim systemie opieki nad dzieckiem.	
EK4	Zna zasady funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem i kierowania dzieci do poszczególnych form opieki.	
	W zakresie umiejętności:	
EK1	Potrafi dokonać analizy informacji zawartych w diagnozie potrzeb opiekuńczych dziecka i wywiadzie środowiskowym dla ustalenia kierunków dalszych działań opiekuńczo-wychowawczych i socjalnych z dzieckiem i jego rodziną.	
EK2	Planuje indywidualne oddziaływania wobec dzieci zaniedbanych wychowawczo wykazujących deficyty rozwojowe.	
EK3	Posługuje się zasadami etyki w relacji opiekun-podopieczny.	
	W zakresie kompetencji społecznych:	
EK1	Ma świadomość odpowiedzialności moralnej za losy podopiecznych.	
EK2	Planuje kierunki oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych z zachowaniem zasad etyki zawodowej pracownika pomocy społecznej.	
Treści programowe przedmiotu		
Forma zajęć – wykłady		
	Treści programowe	Liczba godzin
W1	Obszar zainteresowań pedagogiki opiekuńczej. Podstawowa terminologia.	2
W2	Różne formy pomocy społecznej.	2
W3	Przegląd poglądów na opiekę klasyków pedagogiki opiekuńczej.	2
W4	Zakresy opieki (zwierzęca, ludzka, transcendentna). Opieka międzyludzka ze względu na podmiot, przedmiot i skalę zaspokojenia potrzeb podopiecznych.	2

W5	Kategorie opieki (specyfika opieki rodzinnej; opieka jako kategoria moralna, społeczna, prawna i wychowawcza.	2
W6	Struktura opieki wynikająca z ponadpodmiotowych potrzeb ludzkich.	2
W7	Funkcje i postawy opiekuńcze.	2
W8	Sytuacje i czynności opiekuńcze.	2
W9	Atmosfera opieki.	2
W10	Działalność opiekuńcza a praca socjalna w świetle reform polskiego systemu opieki nad dzieckiem.	2
W11	Zjawisko sieroctwa dzieci i młodzieży.	2
W12	Zastępcze formy opieki nad dzieckiem.	2
W13	Zadania działalności opiekuńczej a proces globalizacji .	2
W14	Kierunki przemian w polskim systemie opieki nad dzieckiem.	2
W15	Organizacja opieki w wybranych krajach Unii Europejskiej.	2
	Suma godzin:	30

Forma zajęć – ćwiczenia		
	Treści programowe	Liczba godzin
ĆW1	Struktura i funkcje polskiego systemu opieki nad dzieckiem	2
ĆW2	Opiekuńcze funkcje rodziny.	2
ĆW3	Zadania opiekuńcze szkoły i ich realizacja w praktyce.	2
ĆW4	Diagnozowanie potrzeb opiekuńczych dzieci i młodzieży	2
ĆW5	Typy sieroctwa i jego skutki dla rozwoju dziecka.	2
ĆW6	Przyczyny umieszczania dzieci w zastępczych formach opieki.	2
ĆW7	Instytucjonalne i rodzinne formy opieki zastępczej nad dziećmi i młodzieżą w Polsce.	2
ĆW8	Dom dziecka jako środowisko opiekuńczo-wychowawcze.	2
ĆW9	Oddziaływania opiekuńczo-wychowawcze w placówkach dla młodzieży.	2
ĆW10	Przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia jako cel działań opiekuńczo-wychowawczych.	2
ĆW11	Profilaktyka zachowań problemowych dzieci i młodzieży.	2
ĆW12	Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki w praktyce opiekuńczo-wychowawczej.	2
ĆW13	Rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży w systemie opieki nad dziećmi i młodzieżą w krajach Unii Europejskiej.	2
ĆW14	Nowe standardy w opiece nad dzieckiem w Polsce.	2
ĆW15	Innowacyjne rozwiązania w opiece nad dzieckiem w Polsce.	2
	Suma godzin:	30

Metody i środki dydaktyczne	
M1	Wykład z prezentacją multimedialną
M2	Dyskusja
M3	Pokaz.
M4	Analiza przypadków
SD1	Prezentacja multimedialna
SD2	Zestaw komputerowy

Sposoby oceniania	
Ocenianie kształtujące	
F1	Znajomość terminologii z zakresu pedagogiki opiekuńczej.(test sprawdzający)
F2	Rozumienie zasad funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem.(test sprawdzający)
F3	Wiedza na temat kierunków zmian w polskim systemie opieki nad dzieckiem.(kolokwium)
Ocenianie podsumowujące	
P1	Praca semestralna na temat: Wpływ procesu globalizacji w Europie na funkcjonowanie polskiego systemu opieki nad dzieckiem.
P2	Opracowanie indywidualnego planu pracy opiekuńczo-wychowawczej z dzieckiem osieroconym.
P3	Egzamin pisemny

Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na realizowanie aktywności
(Godziny kontaktowe z wykładowcą, realizowane w formie zajęć dydaktycznych – łączna liczba godzin w semestrze)	60
(Godziny kontaktowe z wykładowcą realizowane w formie np. konsultacji – łączna liczba godzin w semestrze)	2
(Przygotowanie się do laboratorium – łączna liczba godzin w semestrze)	
Przygotowanie do ćwiczeń. Studiowanie literatury.	18
Przygotowanie do testów i kolokwium.	10
Opracowanie indywidualnego planu pracy z dzieckiem.	10
Przygotowanie pracy semestralnej.	10
Przygotowanie do egzaminu.	10
Suma	120
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	4

Literatura podstawowa	
1.	D. Lalak, T. Pilch, red., Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej, Wyd. „Żak”, Warszawa 1999.
2.	E. Kantowicz, Opieka nad dzieckiem w Polsce i niektórych krajach Europy jako ogniwo systemu pomocy społecznej, w: Pedagogika opiekuńcza: przeszłość, terażniejszość, przyszłość, Wyd. Harmonia, Gdańsk 2008.
3.	S. Kawula, Pedagogika opiekuńcza: przeszłość, terażniejszość, przyszłość, Wyd. Harmonia, Gdańsk 2008.
4.	A. Kelm, Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej, Wyd. „Żak”, Warszawa 2000.
5.	H. Bejger, Sytuacja rodzinno-prawna wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, „Scientific Bulletin of Chełm. Section of Pedagogy, nr 1, PWSZ, Chełm 2011.
Literatura uzupełniająca	
1.	Z. Dąbrowski, <i>Pedagogika opiekuńcza w zarysie cz. I</i> Olsztyn 2000, cz. II, Olsztyn 2001
2.	Z. Dąbrowski, F. Kulpiński, <i>Pedagogika opiekuńcza. Historia teoria terminologia</i> . Olsztyn 2000
3.	G. Gajewska, <i>Pedagogika opiekuńcza i jej metodyka</i> , Zielona Góra 2004
6.	A. Kelm, <i>Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej</i> . Warszawa 2000
7.	J. Maciaszkowa, <i>Opieka rodzinna nad dzieckiem i kompensacja jej niedostatków. Z teorii i praktyki pedagogiki opiekuńczej</i> , Warszawa 1991
8.	Z. W. Stelmaszuk, <i>Zmiany w systemie opieki nad dziećmi i młodzieżą</i> , Katowice 2001

Macierz efektów kształcenia					
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody i środki dydaktyczne	Sposoby oceniania
EK1	K_W01	C1	W1,W4,W5,W6,W7,W8,W9,ĆW1, ĆW2, ĆW3,ĆW5	M1,M2,M3, SD1, SD2	F1,P3
EK2	K_W15	C1,C2	W2,W3,W11	M1,M2,M3, SD1, SD2	F2,P3
EK3	K_W10	C2,C3	W3,W12,ĆW1,ĆW7	M1,M4, SD1, SD2	F2
EK4	K_W07	C2,C3	W2,W10, ĆW1,ĆW6,	M1,M4, SD1, SD2	F2,F3
EK1	K_U03	C2	W4,W10,ĆW4,ĆW10	M1,M4, SD1, SD2	P2,P3

EK2	K_U10	C2,C3	W2,W10,W15,ĆW4,ĆW5,ĆW11,ĆW12	M1,M3,M4, SD1, SD2	F3,P2
EK3	K_U12	C2	W6,W8,W9,ĆW14,ĆW15	M1,M4, SD1, SD2	P2,P3
EK1	K_K04	C2	W6,W7,W10,W12,ĆW13,ĆW14,ĆW15	M1,M4, SD1, SD2	P2,P3
EK2	K_K08	C3	W2,W13,W14,W15,ĆW13,ĆW14,ĆW15	M1,M4, SD1, SD2	P2,P3
Formy oceny – szczegóły					
Na ocenę 2 (ndst..)	Nie potrafi wymienić i zdefiniować podstawowych pojęć z zakresu pedagogiki opiekuńczej. Nie potrafi wymienić klasyków, twórców pedagogiki opiekuńczej i omówić ich poglądów na temat opieki nad dzieckiem. Nie potrafi dokonać analizy form rodzinnych i instytucjonalnych pieczy zastępczej nad dziećmi osieroconymi w polskim systemie opieki nad dzieckiem. Nie zna zasad funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem i kierowania dzieci do poszczególnych form opieki. Nie potrafi dokonać analizy diagnozy potrzeb opiekuńczych dziecka i informacji z wywiadu środowiskowego dla ustalenia kierunków dalszych działań z dzieckiem i jego rodziną. Nie potrafi planować indywidualnych oddziaływań wobec dzieci z deficytami rozwojowymi. Nie potrafi posługiwać się zasadami etyki w relacji opiekun- podopieczny. Nie ma świadomości odpowiedzialności moralnej opiekuna za losy podopiecznego. Nie potrafi planować kierunków oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych z zachowaniem zasad etyki zawodowej pracownika pomocy społecznej.				
Na ocenę 3,0 (dst.)	Potrafi wymienić i zdefiniować podstawowe pojęcia z zakresu pedagogiki opiekuńczej. Potrafi wymienić klasyków pedagogiki opiekuńczej i pobieżnie omówić ich poglądy na temat opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić formy rodzinne i instytucjonalne pieczy zastępczej nad dziećmi osieroconymi funkcjonujące w polskim systemie opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić i pobieżnie omówić zasady funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem . Potrafi wymienić formy diagnozowania potrzeb opiekuńczych dziecka z rodziny dysfunkcyjnej. Potrafi wymienić elementy indywidualnego planu oddziaływań wobec dzieci z deficytami rozwojowymi. Potrafi wymienić kilka zasad, którymi należy się kierować w postępowaniu z podopiecznymi. Potrafi wymienić uwarunkowania odpowiedzialności moralnej opiekuna za podopiecznego. Potrafi wymienić zasady etyki zawodowej pracownika pomocy społecznej.				
Na ocenę 3,5 (dst.+)	Potrafi wymienić i zdefiniować podstawowe pojęcia z zakresu pedagogiki opiekuńczej oraz omówić formy pomagania przyjęte w systemie pomocy społecznej. Potrafi wymienić klasyków pedagogiki opiekuńczej i ogólnie omówić ich poglądy na temat opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić i pobieżnie omówić formy rodzinne i instytucjonalne pieczy zastępczej nad dziećmi osieroconymi funkcjonujące w polskim systemie opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić i omówić zasady funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem oraz kierowania dzieci do poszczególnych form opieki. Potrafi wymienić formy diagnozowania potrzeb i wskazać informacje istotne dla ustalenia kierunków dalszych działań z dzieckiem i jego rodziną. Potrafi skonstruować ramy indywidualnego planu oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych wobec dziecka z deficytami rozwojowymi. Potrafi wymienić i pobieżnie omówić zasady etyki obowiązujące w relacjach opiekun- podopieczny. Potrafi wymienić i pobieżnie omówić uwarunkowania odpowiedzialności moralnej opiekuna za losy podopiecznego. Potrafi wymienić i omówić zasady etyki zawodowej pracownika pomocy społecznej.				
Na ocenę 4,0 (dobry)	Potrafi wymienić i ogólnie scharakteryzować pojęcia z zakresu pedagogiki opiekuńczej, formy pomagania, zakresy i kategorie opieki. Potrafi wymienić klasyków pedagogiki opiekuńczej i charakteryzować ich wkład w tworzenie odrębnej subdyscypliny jaka jest pedagogika opiekuńcza. Potrafi wymienić i ogólnie scharakteryzować formy rodzinne i instytucjonalne pieczy zastępczej nad dziećmi nad dziećmi osieroconymi funkcjonujące w polskim systemie opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić i ogólnie scharakteryzować zasady funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem i kierowania dzieci do poszczególnych form opieki. Potrafi wymienić formy diagnozowania potrzeb i wykorzystać informacje o mocnych i słabych stronach funkcjonowania dziecka do ustalenia kierunków dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną. Potrafi opracować ogólny plan indywidualnych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych wobec dziecka z deficytami rozwojowymi. Potrafi wymienić i ogólnie scharakteryzować zasady etyki obowiązujące w relacjach opiekun- podopieczny. Potrafi wymienić i ogólnie scharakteryzować uwarunkowania odpowiedzialności moralnej opiekuna za losy podopiecznego. Potrafi w planowaniu pracy opiekuńczo-wychowawczej uwzględnić ogólnie zasady etyki zawodowej pracownika pomocy społecznej.				
Na ocenę 4,5	Potrafi wymienić, ogólnie scharakteryzować pojęcia z zakresu pedagogiki opiekuńczej, formy pomagania, zakresy, kategorie, funkcje i postawy opiekuńcze. Potrafi wymienić klasyków				

(dobry+)	<p>pedagogiki opiekuńczej, scharakteryzować ich poglądy na opiekę nad dzieckiem i dokonać oceny ich wkładu w tworzenie pedagogiki opiekuńczej. Potrafi wymienić, scharakteryzować i ocenić formy rodzinne i instytucjonalne pieczy zastępczej nad dziećmi osieroconymi funkcjonujące w polskim systemie opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić, ogólnie scharakteryzować i ocenić zasady funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem i kierowania dzieci do poszczególnych form opieki. Potrafi wymienić formy diagnozowania potrzeb opiekuńczych dziecka, scharakteryzować jego możliwości i deficyty rozwojowe oraz określić kierunki dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną. Potrafi opracować plan indywidualnych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem poszczególnych sfer osobowości dziecka osieroconego. Potrafi opracować plan indywidualnych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem poszczególnych sfer osobowości dziecka osieroconego. Potrafi wymienić i ogólnie scharakteryzować uwarunkowania odpowiedzialności moralnej opiekuna oraz ocenić jej wpływ na losy podopiecznych. Potrafi zasady etyki zawodowej pracowników pomocy społecznej stosować w planowaniu oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
<p>Na ocenę 5,0 (bardzo dobry)</p>	<p>Potrafi wymienić i wyczerpująco scharakteryzować pojęcia z zakresu pedagogiki opiekuńczej, formy pomagania, zakresy i kategorie, funkcje i postawy oraz strukturę, atmosferę i czynności opiekuńcze. Potrafi wymienić klasyków pedagogiki opiekuńczej i wyczerpująco scharakteryzować ich poglądy na opiekę nad dzieckiem oraz przedstawić własną ocenę ich wkładu w tworzenie pedagogiki opiekuńczej jako odrębnej subdyscypliny pedagogicznej. Potrafi wymienić i wyczerpująco scharakteryzować i dokonać oceny skuteczności rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej nad dziećmi osieroconymi w polskim systemie opieki nad dzieckiem. Potrafi wymienić, wyczerpująco scharakteryzować i ocenić skuteczność zasad funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem i zasad kierowania dzieci do różnych form opieki. Potrafi wymienić i wyczerpująco scharakteryzować diagnozę potrzeb opiekuńczych dziecka z rodziny dysfunkcyjnej oraz deficyty rozwojowe i potencjalne możliwości w celu ustalenia kierunków dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną. Potrafi w wyczerpujący sposób opracować plan indywidualnych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem poszczególnych sfer osobowości, stwierdzonych deficytów i możliwości dziecka osieroconego. Potrafi wymienić i wyczerpująco scharakteryzować zasady etyki obowiązujące w relacjach opiekun-podopieczny oraz ich skuteczność w pomocy społecznej. Potrafi wymienić i wyczerpująco scharakteryzować uwarunkowania odpowiedzialności moralnej opiekuna za losy podopiecznych i skuteczność tak pojmowanej opieki w systemie pomocy społecznej. Potrafi idee humanitarnego traktowania podopiecznych i etyki zawodowej pracowników pomocy społecznej uczynić podstawą planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej i poprawy jakości usług w pomocy społecznej.</p>
<p>Autor programu:</p>	<p>dr Halina Bejger</p>
<p>Adres e-mail:</p>	<p>hbejger @ wp. pl</p>
<p>Jednostka organizacyjna:</p>	<p>Instytut Matematyki i Informatyki ; Katedra Pedagogiki</p>